

Status på trygge og sikre veje for børn og unge

Opsummering

Københavns Kommune arbejder for, at alle børn skal kunne færdes trygt og sikkert til fods og på cykel til skole og fritidsaktiviteter. Kommunens indsats er flerstrengt. Dels er der fokus på at etablere tryk og sikker infrastruktur på skoleveje. Dels er der fokus på at øge tryghed fx via adfærdsregulering, kampagner og kontrol. Og derudover er der fokus på at styrke færdselsundervisning i Københavns grundskoler, så små og store skolebørn bliver kompetente til at færdes sikkert i trafikken.

Langt de fleste børn går og cykler til skole i Københavns Kommune i 2023. Det er samtidigt meget sjældent mindre børn kommer til skade på skolevejen ifølge politiets registreringer. Som udgangspunkt vurderer Teknik og Miljøforvaltningen, at der ikke er nogen skoleveje i København, der er trafikfarlige. Nogle forældre oplever alligevel skolevejene som utrygge – især når biler fx bakker og vender ved skolen, kører for stærkt eller kører for tæt på.

Det øger trygheden på skolevejen, når der fx bliver etableret trykzoner med tidsbestemt indkørselsforbud for motorkøretøjer kl. 7.30-8.30 ved skolerne. Og den obligatoriske færdselsundervisning bidrager til, at børn bliver kompetente til at færdes trygt og sikkert i trafikken.

Forældre bliver også mere trygge ved skolevejene, når de oplever, at deres børn er kompetente til at færdes sikkert i trafik til fods og på cykel. Derfor er træning af børns kompetencer til at gå og cykle i skole- og fritid en indsats, som Teknik- og Miljøforvaltningen ønsker at understøtte i samarbejde med Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Indsatserne er skrevet ind i Handlingsplan for Trafiksikkerhed 2021-2025, som er vedtaget af Københavns Borgerrepræsentation i 2021.

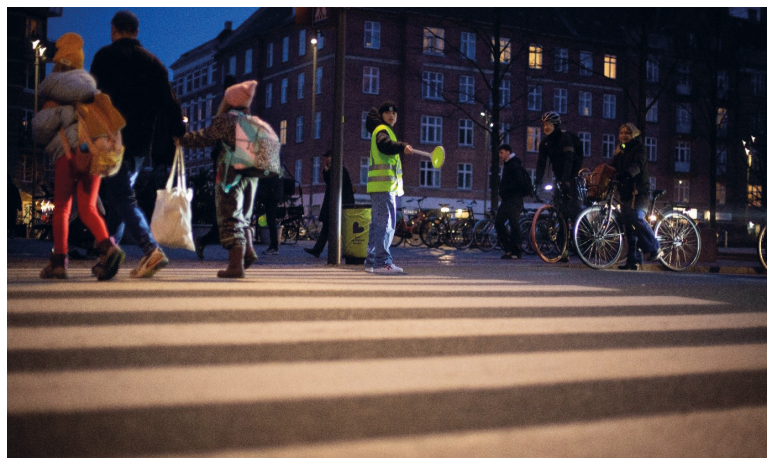

Foto Rådet for Sikker Trafik

Målsætninger

I Handlingsplan for Trafiksikkerhed 2021-2025 er der fokus på at vælge de mest trafiksikre løsninger, når vi bygger skoleveje om og ændrer på skoledistrikter, og når vi planlægger byggeri af nye skoler og anlæg til fritidsaktiviteter i byens nye bydele. Der er også fokus på at styrke færdselsundervisning i skoler og tilrettelægge adfærds-kampagner og kommunikation rettet mod store skolebørn og unge for at sikre, at de bliver kompetente til at færdes sikkert i trafikken.

Indsatserne til at styrke færdselsundervisning, adfærds-kommunikation og -kampagner til store skolebørn og unge er endnu ikke finansieret via de årlige politiske budgetforhandlinger.

Status på målsætninger

Tryk og sikker transport til skole og fritid

Vejene til skole og fritid skal være trygge og sikre for børn at færdes på - også når der bliver bygget nye skoler og faciliteter til fritidsaktiviteter i byen. I 2023 har Københavns Kommune udarbejdet tværgående retningslinjer for børn og unges transport til skole og fritid. I den forbindelse har Teknik- og Miljøforvaltningen også udgivet et konceptkatalog, der beskriver de gode velafprøvede og effektfulde løsninger, som vi anvender i Københavns Kommune.

Skolevejsulykker er sjældne

Særligt for de yngste trafikanter er København en sikker by at færdes i. Det er meget sjældent, at yngre børn kommer alvorligt til skade i trafikken. Men fra omkring 12-13 års-alderen registrerer politiet i stigende grad børn involveret i trafikulykker. Det er ulykker, der sker i fritiden om eftermiddagen - ikke på vej til skole.

De fleste børn går og cykler til skole

I Københavns Kommune har vi ikke sammenlignelige data på børns transportvaner, da der over tid er blevet anvendt forskellige indsamlingsmetoder og spørgsmålsformuleringer. Det betyder, at det er vanskeligt at sige noget om udvikling i københavnske børns transportvaner.

Den seneste måling fra Børnesundhedsprofil-undersøgelsen viser, at i 2023 går eller cykler 8 ud af 10 børn til skole i København. Hvor mange, der cykler, afhænger af alder og klassetrin.

Blandt skolebørn i 3. klasse går eller cykler 7 ud af 10 børn til skole. I henholdsvis 6. og 9. klasse går og cykler knap 9 ud af 10 skolebørn til skole (86 %).

Det er blandt de yngste skolebørn i Københavns Kommune, at flest bliver kørt til skole i bil. I 3. klasse bliver 15 % kørt i bil, i 6. klasse falder andelen til 11 % og 9. klasse bliver hver 20. skolebarn (6 %) kørt til skole i bil.

I 2018 viste Transportlaboratoriets undersøgelse, at 63 % af eleverne fra 0.-9. klasse gik eller cyklede til skole. 18 % blev kørt i bil. I 2024 laver Transportlaboratoriet ny måling af skolebørns transportvaner. De har tidligere målt københavnske skolebørns transportvaner i 2017 og 2018. I 2024 bliver det derfor muligt at vise, hvordan skolebørnenes transportvaner har udviklet sig over tid.

Børnesundhedsprofilen 2023 KØBENHAVN

De tre hyppigste transportformer på vej til skole

Gående
46%

Cykel
35%

Bus, tog eller metro

16%

Oplevet tryghed på skolevejene

Selvom det er meget sjældent, at børn kommer alvorligt til skade på skolevejene i København, så føler nogle forældre, at skolevejene i Københavns Kommune er utrygge.

52 % af de voksne er utrygge på skolevejen. Modsat føler kun 14 % af børnene sig utrygge på skolevejen ifølge Den bydækkende tryghedskortlægning 2020.

Når Teknik- og Miljøforvaltningen har dialog med skolerne i København om, hvad de primære årsager til utryghed på skolevejen er, så nævner de typisk oplevelsen af mange biler på skolevejen. Biler, der kører stærkt eller kører tæt på skolebørnene, og biler der bakker og vender ved skolens ankomstareal.

Det kan dog også være oplevelsen af cyklisters adfærd, der skaber utryghed, når cyklister fx ikke holder tilbage for fodgængere og skolepatruljer i fodgængerfelter.

Tryghedszoner

I 2021 blev det politisk besluttet at screene alle skoler for potentialet for at etablere tryghedszoner med tidsbestemt indkørselsforbud ved skoler om morgenen og etablere det ved ca. 10 skoler.

Screeningen viste, at der er potentiale for at etablere tryghedszoner ved omkring 70 ud af kommunens 130 skoler. I perioden 2022-2023 har Københavns Kommune etableret 11 tryghedszoner, hvoraf en af zonerne rummer to skoler.

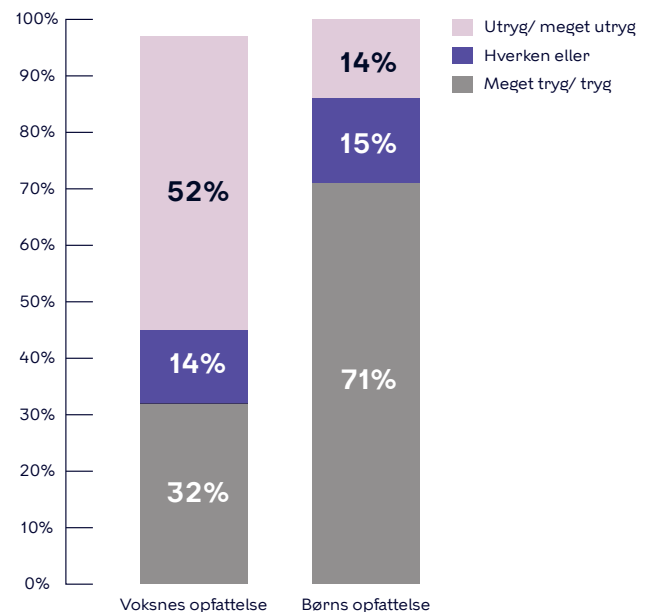
Erfaringsopsamling fra 2023 viser, at tryghedszoner giver færre biler ved skolerne om morgenen og skolerne oplever, at ankomstforholdene er blevet mere trygge og rolige for alle de børn, der ankommer til fods og på cykel til skole.

Citat skoleleder på Gerbrandskolen, Jesper Larsen:

"Der er ingen tvivl om, at det har en meget stor positiv effekt på trafikken og trygheden på Gerbrandsvej. Der har selvfølgelig været et par stykker, der ikke har overholdt kørselsforbuddet, men dem har jeg stille og roligt fortalt om de nye regler, hvorefter det er min oplevelse, at de efterfølgende har efterlevet dem".

I budget 2024 er der sat midler af til at etablere tryghedszoner ved op til 30 skoler yderligere.

Figur 1 Voksnes og børns opfattelse af tryghed på skolevejen 2020

Skoler i København, hvor der er etableret tryghedszoner i 2022-2023:

Amager Vest:

Peder Lykke Skolen

Amager Øst:

Skolen ved Sundet og Gerbrandskolen

Bispebjerg:

Lundehusskolen og Al Quds Skole

Brønshøj-Husum:

Korsager Skole

Valby:

Vigerslev Allé Skole

Vanløse:

Vanløse Privatskole + Behandlingsskolerne og Damhusengens Skole

Østerbro:

Vibenshus Skole

Vesterbro:

Vesterbro Ny Skole

Færdselsundervisning i folkeskolen

Rådet for Sikker Trafik har siden 2010 arrangeret "Kommunernes skoletrafiktest".

Den viser, hvordan det står til med den obligatoriske, lovpligtige færdselsundervisning i alle landets kommuner og skoler.

I testen kan kommunerne max opnå 1.000 point. Københavns pointtal steg fra 333 point i 2022 til 549 point i 2023. Det resulterede i, at Københavns Kommune blev kåret til Årets Højdespringer af Rådet for Sikker Trafik. Der er dog plads til forbedring. Københavns Kommune ligger nr. 55 i sammenligning mellem landets 98 kommuner.

De kommuner, der ligger helt i top i Kommunernes Skoletrafiktest har kommunale læreplaner for trafikundervisning, trafikpolitikker og færdselskontaktlærere på alle folkeskoler, og lykkes med at gennemføre trafikundervisning på alle klassetrin - i alle folkeskoler.

I København var det kun 22 % af folkeskolerne, som havde en trafikpolitik, og 65 % af folkeskolerne som havde en færdselskontaktlærer i skoleåret 2022/2023. Til sammenligning har 27 % af privatskolerne en trafikpolitik og 69 % har en eller flere færdselskontaktlærere.

2 ud af 3 folkeskoler i Københavns Kommune har gennemført gå-prøver i indskolingen i skoleåret 2022/2023. 1 ud af 3 skoler har gennemført cykelprøver i 5.-6. klasse og 1 ud af 3 skoler gennemfører undervisning i risikofaktorer i udskolingen. Trafikundervisning er ikke obligatorisk i private- og friskoler,

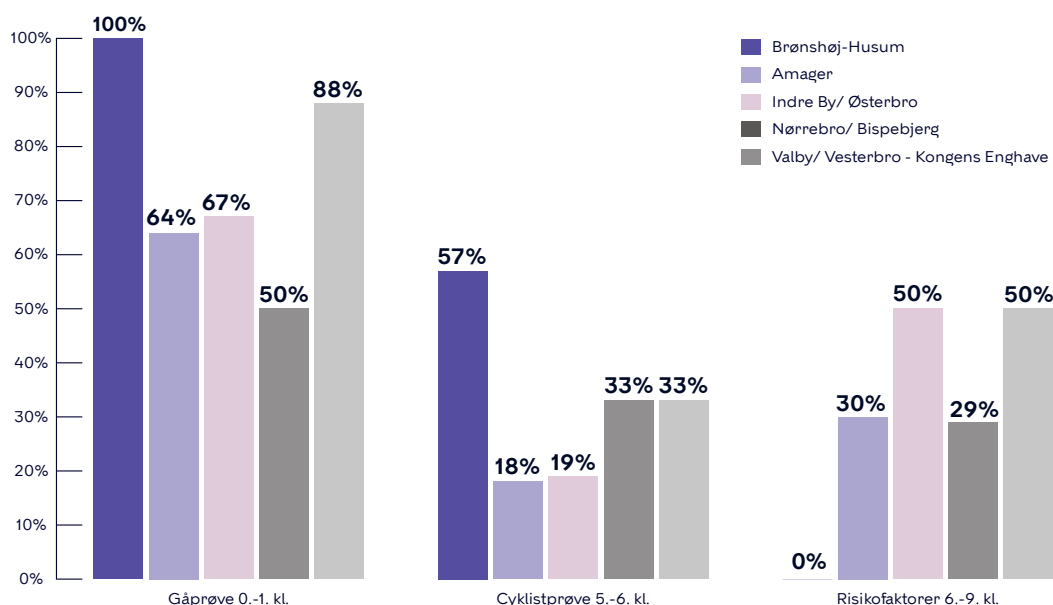
Tabel 1 Trafikundervisning i folkeskoler i Københavns Kommune 2022-2023
(Kommuners Skoletrafiktest, Rådet for Sikker Trafik)

Type af undervisning (folkeskolen, hvor det er obligatorisk/lovpligtigt)	Skoleår 2021/2022	Skoleår 2022/2023
Gåprøve (0.-1. kl.)	49 %	68 %
Cykelprøve (5.-6. kl.)	30 %	26 %
Risikofaktorer (8.-9. kl.)	13 %	33 %

men alligevel har 67 % gennemført gå-prøver, 21 % har afholdt cyklistprøver og 42 % har undervist i risikofaktorer i udskolingen.

Der er stor variation i, hvor stor en andel af folkeskolerne i de enkelte bydele, der gennemfører trafikundervisningen på de forskellige trin. I Brønshøj-Husum gennemfører alle folkeskolerne fx gå-prøver. Det gælder kun 50 % af skolerne på Nørrebro. 57 % af skolerne i Brønshøj-Husum gennemfører også cykelprøver. Det gælder kun 18 % af skolerne på Amager. I Indre By, på Østerbro, Valby og i Kongens Enghave bliver halvdelen af de store skolebørn undervist i risikofaktorer i udskolingen. Der er til sammenligning ingen af folkeskolerne i Brønshøj-Husum, som gennemfører undervisning i risikofaktorer i alle klasser i udskolingen.

Figur 2 Andel af folkeskoler, der gennemførte den lovpligtige trafikundervisning i skoleåret 2022/2023 fordelt på bydele.
(Kommuners Skoletrafiktest, Rådet for Sikker Trafik)

Trafiksikkerhedskampagner og -kommunikation til børn og unge

Teknik- og Miljøforvaltningen har i samarbejde med Børne og Ungdomsforvaltningen i 2023 understøttet skolernes færdselsindsats ved at gennemføre skolestartskampagnen og hylde skolepatruljerne i "Den sureste uge" (uge 5) i samarbejde med Københavns Politi.

Derudover er der udsendt aktivitetsoversigt til alle skoler med tilbud til færdselsundervisning og afholdt netværksmøde for færdselskontaktlærere i Københavns Kommune. 18 skoler har desuden deltaget i "Alle Børn Cykler"-kampagnen i 2023 mod 17 skoler året før.

Teknik- og Miljøforvaltningen har desuden styrket samarbejdet på tværs af forvaltninger om forebyggende indsatser i forhold til unges risikoadfærd i trafikken.

I 2023 er der etableret samarbejde med Sundhedsforvaltningens Partnerskaber med Ungdomsuddannelser, særligt med fokus mobilbrug og det at cykle alkoholpåvirket i forbindelse med fest. Og med Natteværterne i Kultur- og Fritidsforvaltningen, der bidrager til at forebygge cykelulykker med spirituspåvirkede cyklister i Københavns natteliv.

Foto Ursula Bach, Københavns Kommune